

UITSTAP

STELTLOPERS KIJKEN LANGS DE OOSTERSCHELDE

Zaterdag 26 augustus 2006

We hadden voorzien om deze uitstap met een bus te maken, maar met te weinig inschrijvingen (was iedereen nog op vakantie?) kozen we in laatste instantie om er met auto's naartoe te trekken. Peter Collaerts gidst de tocht.

Via Antwerpen en de A12 zijn we op een uurtje in Zeeland. Daar verlaten we de autosnelweg bij Rilland en rijden de **Oesterdam** op die de Oosterschelde afsluit van de Schelde-Rijnverbinding en het daarachter gelegen Markiezaatsmeer.

Vermits we daar in het Deltagebied zitten, zien we onmiddellijk overal vogels. Op deze dam mag je normaal niet parkeren – er zijn enkel noodparkings ingericht – maar als je langs de zijkant overal vogeltjes ziet ... Dus stoppen we maar op een van die parkings. We richten onze verrekijkers en telescopen en noteren Kuifeend, Bergeend, Wilde Eend, Knobbelzwaan, Aalscholver, Meerkoet, Spreeuw, Witte Kwikstaart, Tureluur, Scholekster, Grote Mantelmeeuw, Kokmeeuw, Zilvermeeuw en Visdiefje.

Even later rijden we door tot bij een volgende uitkijkplaats langs dezelfde dam. Hier is zelfs nog meer te noteren: Fuut, Aalscholver, Knobbelzwaan, Nijlgans, Krakeend, Bergeend, Wintertaling, Slobeend en Meerkoet zwemmen rond of foerageren op het slik. Er zijn ook enkele steltlopers: een Oeverloper, twee Groenpootruiters en een groepje van een vijftigtal sierlijke Kluten. Een paar Visdiefjes passeren en we zien ze enkele keren duiken in het Oosterscheldewater. In het riet vinden we Rietgors en de beste oren herkennen wat verder Kleine Karekiet. Witte Kwikstaarten trippelen pikkend op het slijk. Enkele Boerenzwaluwen scheren laag over de grond. Ze tanken hun buikje rond voor hun verre reis. Natuurlijk zijn er ook Kok- en Zilvermeeuw. Een vrouwtje Bruine Kiekendief zweeft over het slik en veroorzaakt opschudding onder eenden en steltlopers. De aanwezigheid van een aantal Smientjes levert enige verbazing: Smienten zijn hier normaal toch wintergasten en we zijn nog maar eind augustus!

Een tweetal Zwarte Ruiters vliegen over en dan komen nog een achttal Kemphanen in de telescopen. Eén van de onopvallende plantjes blijkt toch wel wat ongewoons: Lavas, een schermbloemige afkomstig uit Zuid-Europa en gebruikt in de volksgeneeskunde. Deze plant was populair in het Romeinse Rijk en werkt bij spijsverteringsmoeilijkheden.

Even later komen we op het eiland **Tholen** in de **Schakerloo-polder**. Links zijn er wat kleinere plassen en hier mogen we echt stoppen. Vogels alom! We

ontdekken twee Goudplevieren in zomerkleed. In de plas rusten honderden Kieviten en een stuk verder ook honderden Wulpen. Daartussen staan nog een 70-tal Kluten en een paar Bergeenden. In het gras vinden we vijf Gele Kwikstaarten. Er zitten ook enkele Visdiefjes, een aantal in jeugdkleed, en op een graspol zitten nog twee jonge Visdiefkuikens op nest. In de groep vinden we met wat speurwerk vier Zwarte Sterns in jeugdkleed. Ook een tiental Rosse Grutto's komen hier 'overtijen': rusten en wachten op het volgende laagtij. We speuren verder en de waarnemingen stapelen zich op: Spreeuw in kersvers glanzend verenpak, twee Torenvalken, een vrouwtje Bruine Kiekendief, Oeverloper, twee Kemphanen, Tureluur, één Krombekstrandloper, een groepje van negen Brandganzen, een groep Nijlganzen, enkele Watersnippen, Wilde Eenden, Zilvermeeuw, Rietgors, twee Holenduiven en tenslotte Huismus rond de nabije boerderij.

Voor ons volgende en eigenlijk eerste doel van de dag (de vorige waren maar tussenstops) rijden we naar de **Scherpenisse Polder** even ten zuiden van de gemeente Scherpenisse langs de zuidrand van Tholen. Hier gebeurden – in het kader van het prachtige Plan Tureluur – een aantal afgravingen. Landbouwgronden werden omgezet in natuur. Inlagen werden vergroot.

Vlak voor we stoppen zien we een klucht van zes Patrijzen en ginds op de akkers foerageren een paar honderd Grauwe Ganzen. We parkeren vlak bij de boerderij. Deze landbouwer kreeg het natuurgebied tot vlak voor zijn oprit. In de bomen rond het erf horen we het geluid van Puttertjes.

We zoeken de grote plas en zijn oevers af en hoe langer we blijven kijken, hoe meer soorten we vinden: Drieteenstrandloper, Kleine Plevier, Kleine Strandloper, een vijftal Bontbekplevieren, Witte Kwikstaart, Spreeuw, Kievit, Wintertaling, twee Groenpootruiters, Witgatje, Goudplevier, Boomvalk, Blauwe Reiger, een Bosruiter erg dichtbij, Kluut, Grutto, Bergeend, Gele Kwikstaart, Kneu, Graspieper, Houtduif, Zwarte Kraai...

In de verte trekt een 'vogelwolk' de aandacht. Het is een vlucht van een 100-tal Bonte Strandlopers. Dan volgt een merkwaardige waarneming door zijn locatie: een Paapje boven op een boom. Op de achterliggende akker loopt een Tapuit. Nog verder ontdekken we op hetzelfde kale veld een Torenvalk terwijl een tweede exemplaar overvliegt. In een dode struik zit een Tuinfluiter. Aan de overkant van de weg rust een Buizerd op een paal. Dan passeert laag boven ons een Boomvalk. Een Kauwtje roept. Een Lepelaar vliegt over. Wat een lijst sprokkelen we hier samen!

Als we een dik half uur later weggrijden, moeten we al snel weer stoppen voor een vrouwtje Blauwe Kiekendief. We volgen haar wiegelende vlucht laag over de velden en zo vinden we nog een witte Buizerd in een boompje.

Langs de weg naar Westkerke ontdekken we rechts van de weg een nieuwe plas: weer een nieuw stukje natuur met natuurlijk weer een resem vogels. Hier zien we twee Indische Ganzen, een 10-tal Kemphaantjes, Kievit, Tureluur, Brandganzen, Grauwe Ganzen, Boerenzwaluw, Torenvalk, een groep Goudplevieren, Watersnip en dat alles aangevuld met de schitterende vlucht van twee Bruine Kiekendieven.

Wat verder komen we opnieuw in het zuidelijke gebied van Scherpenisse Polder, het meer westelijke deel van deze inlagen. Hier zijn het vooral de 74 Kluten die eerst opvallen. We zien ook Zwarte Ruitertot tot de buik in het water wadend, vijf Pijlstaarten in vrouwtjeskleed, verder Tureluur, Kievit, Wilde Eend, Aalscholver, Brandgans, Bergeend en Grauwe Gans. Dan trekt een enorme vlucht Goudplevieren de aandacht. We schatten een paar duizend. We wandelen in de richting van de Oosterscheldedijk. In de volgende kleinere plasjes en natte weiden ontdekken we Smient, Blauwe Reiger, Wintertaling en een paar tientallen Grauwe Ganzen. Er zit ook een exoot die niet in onze boekjes staat. Ik heb de soort al wel vroeger gezien, maar kan hem niet determineren. Maar in ons gezelschap is er ook een Amerikaanse dame, Courtenay, die hem uit haar thuisland kent: “Black bellied Wistling Duck”, en dat is voor ons Rosse Fluiteend.

Voor een betere uitkijk, klimmen we even de dijk op. Langs de Oosterscheldedijk zien we Grote Stern, Bergeend, Aalscholver en Scholekster. Langs de landzijde met zijn plasdras herkennen we Kleine Karekiet, Kievit, Tureluur, Bonte Strandloper, Goudplevier, Smient, Zwarte Ruitertot, Grauwe Gans en veel Brandganzen. Dit is ook weer zo'n soort waar je vroeger in de winter naar uitkeek maar sedert enkele jaren broeden ze in Nederland. Met succes trouwens, want ze worden steeds talrijker. In de verte is er een wit vlekje... Het blijkt een Kleine Zilverreiger. Achter ons trekt het geroep van een Visdiefje onze aandacht, terwijl we tegelijkertijd op de onderkant van de dijk een Regenwulp zien. Heel rustig en van behoorlijk dichtbij kunnen we hem allemaal in de telescoop bewonderen. Nog even twee vlinderwaarnemingen meegeven: Kleine Vuurvlied en Distelvlinder.

We wandelen tot bij de volgende plas, meer westelijk. Ook hier weer enkele gewonere en leukere soorten: Witte en Gele Kwikstaart, Meerkoet, Scholekster, een 10-tal Dodaarsjes, opnieuw een Kleine Zilverreiger en vooral vijf Lepelaars op hun klassieke manier maaiend door het water wadend. Ook hier krijgen we er een paar roofvogels bovenop: een mannetje Sperwer en een vrouwtje Bruine Kiekendief. Er scheren ook twee Boomvalken boven het water jagend op zwaluwen.

Bij een volgend kijkpunt, een paar honderd meter verder, noteren we Watersnip, Oeverloper, Houtduif, Torenavalk, Boerenzwaluw, Kempphaan, Tureluur, Grutto, Witgatje, Kievit en nog eens drie Lepelaars. Ook hier klimmen we de dijk op en stappen verder. Ik voeg bij aan de waarnemingslijst: Grauwe Gans, 23 Kneus, Holenduif, Buizerd en 1 Steenloper mooi in zomerkleed.

Dan begint het te regenen en we haasten ons in de wagens. We rijden noordelijker in de richting van de Philipsdam. Onderweg zien we enkele Stormmeeuwjes op een akker. Wat verder moeten we stoppen voor een ophaalbrug. Terwijl we moeten wachten, genieten we van Wulp, Tureluur, Zilverplevier, Scholekster en twee groepjes Lepelaars: 6 en 17 stuks. Bij de **Krabbenkreek** t.o. Rammegors merken we een Groenpootruiter op. Wat later rijden we over de **Philipsdam** met rechts het Volkerak. Daar zien we twee Grote Zilverreigers en veel Knobbelswanen. En om de lijst volledig te maken, schrijf ik onderweg op Schouwen-Duiveland Ekster en Fazant op.

Als we bij de **Heerenkeet en de Inlagen** ten westen van Zierikzee aangekomen zijn is het al lang gestopt met regenen. We laten de keuze: iets gaan drinken in de Heerenkeet of ondertussen buiten blijven kijken. Samen met enkele anderen van de harde kern kies ik de tweede optie. Bij het haventje stellen we onze telescopen op. Op de Oosterschelde schijnen het Mosselvesten te zijn. We zien diverse types boten, allen bevlagd en met honderden mensen aan boord. Ze varen in een defilé voorbij. Marc vindt een Slechtvalk ver weg en in dezelfde omgeving drie Eidereenden. Dichtbij bekijken we de meeuwen: een Stormmeeuw badend, een Zilvermeeuw in een moeilijk gevecht met een dikke krab die pas na veel schudden en pikken opgepeuzeld wordt en een soortgenoot rondhuppelend op één poot. Een Grote Mantelmeeuw rust op een meerpaal. In de eerste plas langs de landzijde zit Scholekster, Aalscholver en Witgatje. Erboven vliegen 2 Gierzwaluwen, enkele Boerenzwaluwen en Torenavalk.

Wat later rijden we tot bij de eerste inlage: de **Flaauwers**. Hier ontdekken we Tapuit, vier Lepelaars, Zilvermeeuw, Scholekster, Bergeend, Kluut, Tureluur Aalscholver en een flinke groep Zilverplevieren met diverse exemplaren nog in prachtkleed. Verder herkennen we Kanoetstrandloper, Bonte Strandloper, Grutto's, een vijftal Groenpootruiters, Buizerd, Witgatje, Kievit en een handvol Bontbekplevieren.

Dan trekken we naar de tweede inlage: de **Weevers**. Er zijn langs de landzijde – zelfs op deze zaterdag – werken met graafmachines bezig. Toch noteren we nog honderden Zilverplevieren, tientallen Kanoeten, drie Krombekstrandlopers, vijf Drieteenstrandlopers, Tureluur, Wulp en een paar Groenpootruiters. Achter de werken zitten Kievit, Kok- en Zilvermeeuw, Scholekster, Wulp, Kluut, Bergeend, Grauwe Gans, Brandgans, twee Rotganzen en een groep van

minstens 100 Bontbekplevieren. Ook is er veel beweging van Wulpen; onze ruwe schattingen lopen uiteen van 500 tot 1000. Heeft de juveniele Bruine Kiekendief die we opmerken voor de onrust gezorgd? En dan is er nog een Buizerd, op een paaltje natuurlijk. Er lopen ook honderden Brandganzen rond, nu op het einde van de zomer. Jules trekt de aandacht op een paar merkwaardige plantjes: op de basaltdijk groeien Echte Kruisdistel en Eikvaren.

De volgende stop houden we aan de overkant van de grote weg tussen Serooskerke en de historische windmolen Moriaanshoofd. Hier ligt de **Prunjepolder**, enkele jaren geleden nog een agrarisch gebied, nu na afgraving, een immens natuurgebied. Hier noteren we 36 Lepelaars, Kleine Mantelmeeuw, Kievit, Bergeend, Kempphaan, honderden Brandganzen, Turkse Tortel, Huiswaluw en als bijzonderste soort drie Strandplevieren.

Daar vernemen we van plaatselijke vogelaars dat er een Grauwe Franjepoot zit op de **Slikken van Flakkee**, gemakkelijk zichtbaar. Dus rijden we daarheen. We moeten de Brouwersdam over want dit natuurgebied ligt op de zuidkant van het noordelijkste eiland van de Delta, op de zuidkant van Goeree-Overflakkee. Na wat zoeken vinden we de juiste locatie. Het licht van de lage zon onder donkere wolken door geeft prachtige beelden. Ook hier wachten ons nog mooie waarnemingsmomenten: een groep van wel 160 Lepelaars, 4 Kleine Zilverreigers, Aalscholver, Steenloper, Bergeend, Wilde Eend... Er zitten ook wat sterns druk heen en weer vliegend en regelmatig duikend, dan weer even rustend op het slikstrand. Zo ontdekken we 2 adulte Zwarte Sterns, Visdiefjes, enkele Dwergsterntjes en 2 Grote Sterns. De Grauwe Franjepoot kunnen we evenwel niet vinden. Tenslotte ontdekt Marc (weer hij – hij mag dus nog mee!) tussen Kok- en Stormmeeuwen, nog drie Zwartkopmeeuwen als afsluiter van een schitterende tocht!

Op de terugweg worden de statistieken gemaakt. We komen aan een totaal van 96 soorten. Zonde als je er niet bij was!

Marcel Jonckers